

N:o 132.

Af herr **L. Jönsson** i Sandby, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående den legala annonseringen.*

Frågan att i Sverige, liksom inom de flesta andra länder i Europa, få till stånd en statstidning har under flera årtionden stått på dagordningen utan att ännu hafva vunnit sin lösning. Efter långvariga utredningar och många fruktlösa försök att få ärendet på ett tidsenligt och för fosterlandet och dess inbyggare gagnande sätt löst står frågan ännu på samma punkt som för mer än 100 år sedan.

Jag skall här nedan påvisa några förhållanden, hvilka, såsom jag tror, skola nogsamnt ådagalägga, huru illa det länge varit och för närvarande är stäldt med den legala annonseringen i vårt land.

Den legala annonseringens spridning.

Man kan väl näppeligen tänka sig något mera oegentligt inom tidningsväsendet, än att alla legala tillkännagifvanden och kungörelser, hvilka böra, så vidt ske kan, komma till så många personers kännedom och till skilda samhällsklasser inom landet som möjligt, länge införts och fortfarande införas i en tidning, som har snart sagdt den minsta spridning i riket och som läses af jmförelsevis få personer, hufvudsakligen embetsmän och allra högst ett par hundratal andra samhällsmedlemmar.

Svenska Akademien, som under mer än ett sekel haft fördelen att mot en taxa, som hon sjelf eger att bestämma, få ombesörja den legala

annonseringen, och som för att få åtnjuta sitt privilegium af den 20 december 1791 fått det uttryckliga vilkor sig förelagdt »at om ofta nämde Ut- och Inrikes tidningars författande, tryckande och utgifvande draga försorg på ett sätt, som uppfyller ändamålet», har gjort snart sagdt intet för att åstadkomma sin tidnings, Post- och Inrikes Tidningar, spridning inom de olika samhällslagren. Resultatet har också blifvit det, att denna tidning har en vida mindre läsekrets än till och med många af de allra minst spridda landsortstidningar. I vårt broderland Norge, hvars befolkning icke ens är hälften så stor som Sveriges, har den der utkommande legala tidningen »Norsk Kungjølsetidende» en utbredning, som är mer än femdubbelt större än Posttidningens. Då spridningen af Sveriges nuvarande legala annonstidning inom hela landet, hufvudstaden oberäknad, uppgår endast till omkring 900 exemplar, kan man med fog påstå, att den ingalunda uppfyller krafvet på en sådan tidnings spridning inom landet och än mindre att den kan anses vara en tidning för den stora allmänheten.

Denna allmänhet, som genom de annonser, kungörelser och tillkännagifvanden, hvilka införas i tidningen, blifver i sina viktigaste intressen berörd, får endast undantagsvis del af hvad som i denna, i en så liten upplaga spridda tidning, finnes kungjordt eller meddeladt, och obestriddligt är, att den stora allmänheten har rätt att fordra, att, när annonsering på grund af lagens stadgande skall ske, annonserna äfven skola komma till allmänhetens kännedom, något som de under nuvarande förhållanden ingalunda göra.

Då öfver allt i lagen stadgas, att legala kungörelser skola införas i allmänna tidningarne, är det väl icke lämpligt, att sagda kungörelser införas i den tidning, som minst af alla kan kallas *allmän*, eftersom den icke läses af den stora allmänheten, utan hufvudsakligen af en del embetsmän, och med fullt fog kan den frågan framställas, hvad det skall tjena till att vidtaga en annonseringsåtgärd, då icke allmänheten får del af annonseringen. Det tillfälliga utskott, som år 1888 behandlade en vid sagda års riksdag väckt motion om utgifvande af en statstidning, framhöll såsom den viktigaste fördran på en legal tidning, att densamma i högsta möjliga mån spriddes bland landet, så att den blefve känd och beaktad af den stora allmänheten, hvarförutan »*kungörelsesystemet vore i grund och botten förfeladt*», i sammanhang hvarmed utskottet uttalade den tvifvelsutan fullt rigtiga åsigt, att »*Posttidningen i sitt nuvarande skick icke lämpade sig för upptagande af officiella och legala kungörelser*».

Vid all annonsering, såväl den lagtvingna som den frivilliga, måste ändamålet med densamma vara, att den skall tränga fram till den krets,

för hvilken den är afsedd. En lagstadgad annonsering, hvilken icke kommer fram till dem, som böra få kännedom om kungörelsernas innehåll, är lika onödig och onyttig som den frivilliga annonsering, som icke läses af dem, det vederbör. All annonsering bör, för att blifva effektiv eller gagnande, vinna spridning. I annat fall är den onödig, och all den kostnad och alla de utgifter, som användas på annonseringen, kunna anses bortkastade.

Jag tillåter mig här nedan citera några siffror, som tala ett så tydligt språk i afseende å spridningen inom landet af de legala annonserna, att något tvifvel icke bör förefinnas om olämpligheten af det sätt, hvarpå de nu komma till allmänhetens kännedom. Siffrorna äro officiella. Den 11 innevarande månad hade, enligt meddelande från härvarande postkontor, de dagliga hufvudstadstidningarnes postupplagor i landsorten följande spridning:

	Antal ex.
Stockholms-Tidningen	12,759
Nya Dagligt Allehanda	7,291
Aftonbladet	6,653
Dagens Nyheter	5,499
Stockholms Dagblad	5,437
Svenska Dagbladet	4,849
Svenska Morgonbladet	4,128
Vårt Land	3,566
<i>Post- och Inrikes Tidningar</i>	<i>916.</i>

Då härtill kommer, att samtliga ofvan berörda tidningar i landsorten hafva en betydande lösnummerförsäljning med undantag allenast af Posttidningen, som på landsorten icke kolporterar ett enda nummer, så vädjar jag till en och hvar, om det är klokt och om det ens är rätt att fortfarande bibehålla den legala annonseringen, som bör erhålla den möjligast största spridning inom landet, i ett tidningsorgan, som har så få läsare och afnämare som Posttidningen. Om nu denna annonsering skall ega rum i någon nu befintlig tidning, vore det då icke bättre att dertill välja hvilken annan tidning som helst än Post- och Inrikes Tidningar? Då de flesta legala kungörelser och annonser, som skola i allmänna tidningarna intagas, författningsenligt skola införas tre gånger och då sättnings- och arbetskostnaden härigenom för denna annonsering kan reduceras, lider det intet tvifvel, att hvilken annan tidning som helst är villig att ombesörja annonseringen mot mindre än halfva den afgift, som nu utgår.

Det legala annonspriset.

Men den legala annonseringen skall icke endast vara spridd, den bör också för den annonserande ställa sig billig och så billig, att endast kungörelsekostnaden för densamma betäckes. All derutöfver gående utgift för den lagtvungna annonseringen måste betraktas *såsom otillbörlig och såsom en orättvis skatt på den allmänhet, som af lagen ålägges annonsera*. Att t. ex. betunga annonsörerna med någon som helst utgift för tillgodoseende af allmänna eller enskilda ändamål måste alltså anses förkastligt. Icke ens ett för landet så viktigt kulturändamål som ett ordboksarbete öfver vårt språk får vara bestämmande vid fastställande af priset för den lagtvungna annonseringen.

Det bör nu här först tillses, huruvida den legala annonsering, som i Post- och Inrikes Tidningar eger rum, uppfyller villkoret att vara billig. Jag tror det icke, utan håller tvärtom före, att den är alldeles oskäligt dyr och utgör en tryckande beskattning på den annonseringskyldige, på samma gång som staten för sin annonsering såväl i nämnda tidning som i dess bilaga »Tidning för leveranser till staten m. m.» är underkastad en betydande och oskäligt hög annonsavgift. Man har velat påstå, att dessa tidningars annonspris i vissa fall skulle understiga hvad som af andra tidningar i hufvudstaden debiteras för annonsering, men det skall här ådagaläggas, att Posttidningens och Leveranstidningens annonspris icke är billigare än flertalet andra tidningars och dertill onödigt högt samt att det under det sista årtiondet gjorts allt mer och mer betungande.

Annonspriset i Post- och Inrikes Tidningar beräknades under en lång följd af år till omkring 10 öre för petitrad. Detta annonspris gälde åtminstone under flera årtionden till inemot slutet af 1870-talet. Men ehuru såväl Svenska Akademien som tidningens arrendatorer redan under denna tidsperiod fingo af annonseringen i Post- och Inrikes Tidningar uppbära en anseelig inkomst, företog sig akademien i slutet af år 1877 att höja tidningens annonspris med icke mindre än 25 % eller till 12½ öre för petitrad. Ehuru denna förhöjning i annonspriset på ett kämbart sätt drabbade icke blott de enskilde annonsörerna, hvilka lagligen äro förpligtade att annonsera i de allmänna tidningarna, utan jemväl kommuner och svenska statsverket, hvars annonskostnad för legala kungörelser uppgår till betydliga belopp, ansåg akademien icke lämpligt och behöfde icke heller begära tillstånd till den beslutade prisförhöjningen. Men samtidigt och i sammanhang med prisförhöjningen,

hvilken, som ofvan antyds, var onödig och obefogad, ökade akademien tungan af den lagtvungna annonseringen i väsentlig grad genom en annan åtgärd, som här icke bör med tystnad förbigås.

Akademien beslöt nemligen, att Post- och Inrikes Tidningar, som under en följd af år utkommit fem-spaltig, skulle blifva sex-spaltig.

Om nu ökningen af spalternas antal egt rum med bibehållande af den gamla spaltbredden, hade härom varit mindre att säga, men ökningen af spaltantalet skedde väsentligen genom en betydlig reducering af spalternas bredd. Härigenom blef följden den, att antalet bokstäfver, som förut inrymts på en petitrad och som före nu ifrågavarande tidsperiod utgjort 42 à 44 bokstäfver, minskades med 6 à 8 bokstäfver per rad. Det är denna minskning af spaltbredden, som bland annat gör annonskostnaden i Post- och Inrikes Tidningar så dyr. Knappast någon annan större annonstidning har så liten spaltbredd som Posttidningen. Om äfven tidningens annonspris i vissa fall utgår med ett par öre lägre belopp för petitrad eller för viss spalthöjd än några andra tidningars, ställer sig i alla fall kostnaden för kungörelsers införande i Posttidningen i följd af den obetydliga spaltbredden ingalunda billigare än i flertalet dessa tidningar. För en hvar, som reflekterar öfver hvilket stort inflytande minskningen af några bokstäfvers antal per rad utöfvar i en tidning med stort annonstillopp, behöfver här icke vidare ordas om den ofantliga stegring i annonskostnaden, som uppstod genom Svenska Akademiens ofvanberörda i slutet af 1877 fattade beslut att öka Posttidningens annonspris från 10 till 12½ öre för petitrad och samtidigt minska spaltbredden. Någon ändring i detta annonspris har sedermera icke egt rum. Akademien har endast med år 1895 gjort den förändringen med sin taxa, att annonspriset från och med sistnämnda års början beräknats efter spalthöjd i stället för efter petitrad. Det blef sålunda från och med år 1878 en höjning på en gång i annonspriset, som icke kan beräknas till mindre än 30 à 40 procent. Det ofta upprepade talet om billigare annonspris i Posttidningen än i flertalet andra tidningar härleder sig alltså från en villfarelse och är icke öfverensstämmande med sanna förhållandet.

Men icke nog härmed. Akademien har genom en annan åtgärd, som i sammanhang härmed icke bör förbigås, förstått att ytterligare öka sin inkomst af den legala annonseringen genom användande vid denna annonsering af onödigt stora stilsorter. I forna tider var det snart sagdt exemplöst, att andra än petitstilar användes vid annonseringen. Numera begagnas särskildt vid annonsering för statsverkets räkning nästan alltid större stilsorter såsom corpus- och bourgeois-stilar i stället

för petitstilar. För att ådagalägga detta förhållande behöfver man endast jemföra en tidningsårgång för 40 år sedan med tidningarna för sistlidna år. Af denna jemförelse visar sig, att, under det i Posttidningarna på 1850-talet sällan någon enda annons förekommer, som icke är uppsatt med petitstil på bred spalt, i de flesta nummer på detta årtionde en stor mängd kungörelser å tidningens hela första sida och jemväl på sista annonskolumnen är införd med större stilsorter såsom corpus- eller bourgeois-stilar. Det är alldeles uppenbart, att ett slikt förfarings-sätt i afseende å annonseringssättet skall förorsaka statsverket betydligt ökade utgifter på samma gång som det bereder tidningens egare, som nu tager betalning efter spalthöjden, stegrade inkomster.

Vid all annonsering, som sker för enskild räkning, beror det naturligtvis på annonsören att sjelf bestämma hvad han vill betala för en annons, hvilka stilsorter han vill använda, huru annonsen skall typografiskt ordnas o. s. v., på det att innehållet eller någon del deraf bäst måtte falla i ögonen. Det kan ju vara för den ene annonsören af vigt, att innehållet af hans kungörelse lättare springer i ögonen på kunder, än innehållet af en annons, som måhända hans konkurrent låtit i tidningen införa. Men ett tillvägagående att i en legal kungörelsetidning genom större stilsorter göra den ena legala annonsen mera i ögonen fallande än den andra borde icke vara tillåtet. Hvarje legal annons bör anses lika vigtig. Den ena bör icke undantränga eller undanskymma den andra. Såsom ofvan visats, råder för närvarande och har en lång tid varit brukligt, att en stor mängd med legala kungörelser i Posttidningen införes med större stilsorter, utan att man kan finna något annat rimligt skäl dertill än att bereda tidningens egare ökade inkomster på statsverkets eller enskildes bekostnad. Att detta godtyckliga och för annonsörerna menliga förhållande är afsedt att fortfarande existera, framgår otvetydigt af ett först från och med år 1895 i Posttidningen intaget meddelande till allmänheten, hvori det heter: »Annonser sättas med rubrikstilar, corpus-, bourgeois- eller petitstil, enligt tidningens öfliga bruk för olika slag af annonser».

Tager man i betraktande det här ofvan berörda förhållandet att de flesta kungörelser, som legaliter i allmänna tidningar införas, skola der intagas tre gånger, och att arbetskostnaden för kungörelsernas uppsättning behöfver endast en gång erläggas, så lærer det nu utgående priset för de legala kungörelsernas införande vara ett bland de högsta annonspris, som af någon hufvudstadstidning debiteras. Att den tryckande skatten på de annonseringsskyldige alltså kan nedsättas, lærer icke kunna af någon bestridas.

Bestämmandet af annonstaxeringen.

Enligt kongl. brefvet af den 22 december 1791 fick Svenska Akademien af den då enväldige Konungen tillstånd att bestämma öfver den taxa, som skulle lända till efter rättelse vid kungörelsers införande i hennes tidning. Jag har här ofvan visat, huru denna rättighet af akademien begagnades vid slutet af år 1877, då hon utan rimlig anledning höjde den förut tillräckligt tryckande annonstaxan med 30 à 40 procent. Och man har ingen säkerhet för att icke akademien snart eller längre fram kan komma att ytterligare höja annonspriset i tidningen. Här behöfver icke vidare framhållas det otidsenliga deruti, att en enskild korporation har uteslutande bestämmanderätt öfver den beskattning, som är pålagd icke blott enskilde, utan jemväl staten och kommuner genom den legala annonseringen. Enligt nu gällande bestämmelser har icke ens Kongl. Maj:t ej heller Riksdagen, som dock enligt grundlagen ensam bör ega rätt att besluta i landets beskattningsfrågor, den minsta rättighet att bestämma härutinnan. Öfver storleken af denna för många tryckande skattebörd förfogar en enskild korporation efter eget godtfinnande och behöfver icke ens begära Kongl. Maj:ts tillstånd för att höja taxan med belopp, som i flera tiotusental öka inkomsterna af tidningen på bekostnad till stor del af många af landets fattigare samhällsmedlemmar.

Posttidningens annonstaxa och Svenska Akademiens ordboksarbete.

Att bereda någon lindring åt den i allmänhet föga bemedlade delen af allmänheten, som enligt lag är nödsakad att annonsera i Post- och Inrikes Tidningar, är hufvudsakliga ändamålet med denna min motion, liksom min vid sistlidna års riksdag väckta motion om inskränkning i den legala annonseringen hade samma syfte. Man behöfver endast tänka på den mängd af kungörelser om konkurser, om exekutiva auktioner, om äktenskapsjäf, om namnförändringar med flera för att finna detta syftemål i allo behjertansvärdt. Men — säger man — det finnes ett annat syftemål, som jemväl bör behjertas, och detta är fortgången af Svenska Akademiens ordboksarbete öfver svenska språket, hvilket arbete icke får afbrytas eller sakna understöd. Detta understöd erhåller ordboksarbetet nu genom de Svenska Akademien i rikligt mått till-

flytande annonsafgifterna för den legala annonseringen. I en för kort tid sedan vid akademiens senaste högtidssammanträde af hennes direktör lemnad redogörelse för fortgången af arbetet å detta nationalverk framhöll denne bland annat, att bortåt tvåhundra personer medverkat till utväljande af språkprof, att ordnandet och sofringen af den lexikaliska sammanställningen bedrefves genom en »stab» af tjugu fast anstälde eller tillfällige medarbetare; att penningmedel i *hundratusental* redan nedlagts å verket; att det visserligen kunde råda någon tvekan, huruvida tillgångarna skulle förslå för ett arbete efter så storartad måttstock, men att de erforderliga medlen lyckligtvis redan inflytit rikligare, o. s. v.; sådant utseende hade den granna medaljen. Den är lysande å ena sidan, men har äfven en baksida. Och denna baksida är icke så vacker, då man tager i betraktande det förhållandet, att dessa »*hundratusental*» kronor till stor del tagits och att de påräknade rikliga tillgångarne framdeles skola tagas ur den obemedlade annonseringskyldiga allmänhetens fickor, från konkursmassor, från personer, som t. ex. genom exekutiva auktioner måste gå från hus och hem, från fattiga arbetare och arbeterskor, som af lagen äro tvingade att annonsera i den legala tidningen. Denna del af allmänheten borde om någon vara befriad från kontributioner till akademiens millionarbete. Man behöfver icke anses underskatta vigten af nu ifrågavarande arbete och dess fullbordande så fort ske kan, äfven om man strängt håller på den säkerligen fullt rigtiga åsigten, att för den legala annonseringen icke bör erläggas större belopp än hvad den minst kan kosta, och att hvarje debitering deröfver är en synnerligen orättvis och otillbörlig skattebörd. Och är, såsom jag villigt erkänner, Svenska Akademiens ordboksarbete och hennes verksamhet i öfrigt af vigt för landet, böra erforderliga penningmedel åt henne på annat sätt beredas. Jag är också fullt öfvertygad derom, att svenska Riksdagen, som städse visat sig mån om och frikostig, då det gäلت att befrämja ändamål, som för fosterlandets kultur förefinnas, icke skall underlåta att, då framställning derom göres, med erforderliga penningmedel understödja ordboksarbetets bedrivande, särskildt om derigenom kan beredas någon lättnad i tyngden af annonseringstvänet. Detta understöd torde blifva af Riksdagen så mycket hellre lemnadt, som statsverket genom billigare annonsering säkerligen skulle få ersättning för hvad det till ordboksarbetet årligen utgäfve. Det är sannerligen icke små belopp, som staten för närvarande med nuvarande höga annonspris i Post- och Inrikes Tidningar och i Tidning för leveranser till staten måste till akademien erlägga. Det

utskott, som får att behandla denna min motion, kan nog förskaffa sig underrättelse om hvad den legala annonseringen under år 1895 kostat statsverket.

Billigare annonsering.

Man har ifrågasatt, huruvida priset för den legala annonseringen kan nedbringas eller icke. Redan det här ofvan citerade uttalande, hurusom akademien på sitt ordboksarbete nedlagt medel i »*hundratusental*» och väntar att ännu rikligare tillgångar än hittills skola inflyta, gifver vid handen, att inkomsterna af den legala annonseringen varit storartade och blifva det ännu mer. Om medel till ordboksarbetet på annat sätt anvisas, lära således inga svårigheter yppa sig att få ett billigare annonspris till stånd. Huru oskäligt högt detta hittills varit torde framgå jemväl om man anställer en summarisk beräkning af annonskostnaderna under det senast förflutna året, hvarunder annonseringen icke varit större, men snarare mindre, än under flera föregående. Det befinnes, att hvarje nummer af Post- och Inrikes Tidningar såväl hufvud- som s. k. bihangs- eller B-nummer, upptager 12 spalter om sammanlagdt 2,000 petittrader. Hvarje nummer, hufvud- eller B-nummer, inbringar med nu gällande taxa, då afgiftsberäkning utgår efter annonsens spalthöjd, omkring 250 kronor. Härtill kommer inkomsten af den med Post- och Inrikes Tidningar utgående »Tidning för leveranser till staten». Under år 1895 hafva utgifvits 305 hufvudnummer, 125 bihangs- eller B-nummer samt 66 Leveranstidningar, och kunna annonsinkomsterna för dessa nummer beräknas sålunda:

för 305 hufvudnummer	76,250 kr.
» 125 bihangsnummer	31,250 »
» 66 Leveranstidningar, approximativt	10,000 »
	Summa 117,500 kr.

Lägger man härtill hvad annonsavgifterna uppgått till för kundgörelser, som införts på tidningens innersidor, hvilka avgifter icke kunna beräknas till mindre än 2,500 kr., erhåller man ett belopp af 120,000 kronor, som akademien under år 1895 uppburit endast för annonseringen.

Kostnaden för annonsernas sättning, tryckning, inbegripet utgiften för papper, korrekturläsning m. m., bör icke uppgå på långt när till

tredjedelen af denna betydliga summa. Man behöfver härvid icke ens taga med i räkningen egarens af Post- och Inrikes Tidningar inkomst af prenumeration såväl af nämnda tidning som å Tidning för leveranser till staten och icke heller inkomsterna för lösnummerförsäljningen af båda dessa tidningar.

En ny legal annonstidning behöfver alls ingen textafdelning. Borttagas de betydliga utgifterna för den i nuvarande legala annons-tidningen förekommande onödiga och i allmänhet värdelösa texten, som föranleder en dyr redaktion och betydliga utgifter för sättning, tryckning, papper m. m., så kunde säkerligen högst betydliga besparingar vinnas och de legala annonserna införas mot ett pris, som icke behöfde uppgå ens till hälften af det nu bestämda.

I sammanhang härmed må erinras derom, att Kongl. Maj:t i nådig kungörelse den 19 december 1844 meddelade, att Kongl. Maj:t uppå förekommen anledning funnit godt i nåder förordna, »att de legala kungörelser och annonser, hvilka, enligt lag eller särskilda föreskrifter, böra genom »allmän» tidning offentliggöras, skola hädanefter och intilldess anorlunda varder derom förordnad införas uti det nya dagblad, som under benämning Post- och Inrikes tidningar från och med den 16 uti innevarande månad i stället för statstidningen utkommit». Då Kongl. Maj:t år 1844 i administrativ väg kunnat utfärda en slik kungörelse och deruti bestämt hvad som med »allmänna tidningar» borde förstås, läser nog Kongl. Maj:t vara oförhindrad att, med ändring af sitt ofvanberörda förordnande, till efterrättelse fastställa en annan bestämmelse om i hvilket tidningsorgan den legala annonseringen bör ega rum.

Afsigten med denna min motion har naturligtvis icke varit den att beröfva Svenska Akademien hennes obestridliga eganderätt till Post- och Inrikes Tidningar, öfver hvilken hon framdeles liksom hittills bör få åtnjuta fri dispositions- och eganderätt, liksom bestämma annonspriset för alla icke legala annonser, akademien kan förskaffa sin tidning.

En statstidning.

Huru man skall ställa sig för att vinna minskning i kostnaden för den legala annonseringen och denna annonserings spridning uti de vidsträcktaste kretsar, är en fråga, som i sammanhang härmed jemväl bör beröras. Det utskott, som år 1888 behandlade frågan om utgifvandet af en statstidning för legala tillkännagifvanden, tänkte sig och föreslog, att ordnandet skulle ske efter en föregående af Kongl. Maj:t

ombesörjd utredning, men gjorde dock i sitt utlåtande några antydningar, huru utskottet tänkt sig frågans lösning. Namnet på den nya statsidningen ansågs af utskottet lämpligen böra blifva »Sveriges Allmänna Tidningar». Tidningen skulle utkomma hvarje helgfri dag och skulle upptaga *endast annonser*, nemligen officiella och legala kungörelser samt dessutom annonser af alla slag; *att* annonseringen skulle ordnas på det mest praktiska och öfverskådliga sätt; *att* annonspriset ej skulle sättas högre än 10 öre petitrad; *att* prenumerations- och lösnummerpriset skulle hållas särdeles billigt; *samt att* gratisutdelning till embetsverk, myndigheter och kommuner samt tidningens framläggande å lämpliga lokaler efter föredömet i Norge borde införas. Med fullt skäl framhöll utskottet som sin åsigt, att annonsinkomsterna i en sådan tidning skulle blifva synnerligen betydliga, helst det icke kunde betvivlas, att äfven för privata annonser platser skulle i riklig mängd sökas i en tidning, som hvarje dag spriddes till alla kommuner i hela vårt land.

Till denna af 1888 års utskott förordade, enligt min åsigt praktiska och enkla lösning af annonseringsfrågan behöfva endast tilläggas några ord. Visst är, att ett sådant annonsorgan skulle kunna utgifvas med jemförelsevis obetydliga kostnader, då man undveke kostnaden för en högt aflönad redaktör, för ett stort antal korrekturläsare, för en dyrbar textafdelning och dermed förenad talrik redaktionspersonal.

Ett annat sätt att för möjligast billiga pris verkställa den legala annonseringen vore att erbjuda den till något redan befintligt tidningsorgan med stor spridning. Att ett fullt lämpligt sådant tidningsorgan finnes, som vore villigt att ombesörja annonseringen, lider icke minsta tvifvel. Den legala annonseringen kunde ske antingen på det sätt, att kungörelserna infördes i tidningen på en från öfriga icke legala annonser skild plats, eller att en särskild annonsbilaga, upptagande allenast legala kungörelser, finge åtfölja tidningen. Att den legala annonseringen, ordnad jemväl på detta sätt, skulle kunna besörjas för mindre än hälften af den nu bestämda kostnaden, torde knappast kunna bestridas, hvartill kommer den stora fördelen, att densamma, om den intoges i eller som bilaga åtföljde en tidning med vidsträckt läsekrets, skulle vinna ökad spridning, hufvudändamålet med all annonsering, alltså jemväl den legala.

Jag har med hvad här senast blifvit anfördt, utan att afgifva något förslag, endast velat i korthet antyda ett par sätt, hvarpå den vid flera riksdagar behandlade segslitna frågan om ett lämpligt ordnande af det nu från alla håll klandrade sättet för den legala annonseringen kunde

lösas. Det utskott, till hvilket denna min motion kan komma att remitteras, lärer icke underlåta att åt frågan lemna nödig uppmärksamhet. Enligt mitt förmenande hade det varit synnerligen fördolaktigt, om det vid 1888 års riksdag väckta förslaget i ämnet vunnit Riksdagens begge kamrars godkännande. Hade detta skett, skulle säkerligen många svårigheter och betydliga utgifter för statsverket och för den allmänhet, som genom lag är ålagd att annonsera, hafva kunnat besparas. *Och visst är, att ju längre frågan uppskjutes, desto större blifva svårigheterna och kostnaderna för ärendets bringande till ett eftersträfvansvärdt slut.*

Att Svenska Akademien — som år 1834, vid fråga om utarrendering af sin tidning för att derigenom betrygga sig en säkrare inkomst af densamma, hos Kongl. Maj:t. gjorde förfrågan, *huruvida hon för frånträddandet af sitt privilegium kunde af staten påräkna en årlig summa*, i sammanhang hvarmed upplystes, att nästföregående årets behållning utgjort 5,200 riksdaler banko — icke heller numera skall vara obenägen att, mot erhållande af en viss årlig summa för bedrifvande af sitt ordboksarbete, hvilket ligger henne så varmt om hjertat, afstå från rättigheten att besörja den legala annonseringen, bör vara så mycket mera antagligt, som inkomsten af denna annonsering, om Riksdagens för dess del fattade beslut om inskränkning i densamma blifver till efterrättelse påbjuden, kommer att i väsentlig mån reduceras.

Då, såsom här ofvan blifvit ådagalagdt och som af framstående medlemmar af förgående riksdagar och i öfrigt uttalats, Post och Inrikes Tidningar i sitt nuvarande skick i anseende till tidningens obetydliga spridning icke lämpar sig för upptagande af officiella och legala kungörelser,

då den annonsering, som staten betalar i tidningen både genom det höga annonspriset och genom godtyckliga anordningar i afseende å annonseringssättat, ställer sig oskäligt dyr,

då den legala annonsering, som i tidningen eger rum, icke uppfyller villkoret att vara billig utan tvärtom är en tryckande beskattning på en stor del af landets medborgare, som af lagen fått sig ålagdt att i tidningen annonsera,

då det måste anses såsom en fullt riktig grundsats, att för den legala annonseringen icke bör betalas mer än hvad den minst kan

kosta och att hvarje debitering derutöfver är en otillbörlig och grym skattebörd på personer, hvilka ofta icke ega tillgång till betalande af denna skatt,

då bördan af den legala annonseringen kommer att ytterligare ökas genom det kända förhållandet, att antalet af de personer, som af lagen åläggas annonsera, år efter år växer,

då det icke kan vara lämpligt, att rättighet att bestämma öfver det annonspris, som bör af staten och landets annonseringsskyldige inbyggare erläggas för den lagtvungna annonseringen, skall vara fränkänd Konungen och Riksdagen och såsom monopol öfverlemnad åt en enskild institution, hvilken i en beskattningsfråga efter behag hertinnan kan stadga enligt sitt godfinnande, samt

då svårigheterna att få frågan om samma annonsering på ett tillfredsställande sätt löst, så att den både blifver billigare och mera spridd bland allmänheten, med hvarje år som går öka sig, och kostnaderna för vinnandet af detta mål jemväl komma att växa, ju större inkomster Posttidningens nuvarande egare skördar af tidningen,

så får jag, som anser det vara af stor vikt, att detta ärende, så fort ske kan, vinner sin slutliga lösning och bringas till ett för staten och en stor mängd samhällsmedlemmar gagnande resultat, med hänvisning till hvad Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 4 i utlåtande n:o 30 vid 1888 års riksdag föreslagit, vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, så fort ske kan, *dels* låta föranstalta derom, *ej mindre* att den legala annonseringen måtte genom gratisutdelning till embetsverk, myndigheter och kommuner, på sätt ofvan blifvit antydt, erhålla den största möjliga spridning i landet, *än äfven* att kostnaden för denna annonsering, hvilken kostnad icke må sättas högre än som nödvändigt fordras för kungörelsernas uppsättning, tryckning m. m., måtte, vare sig annonseringen eger rum i ett redan befintligt tidningsorgan eller helst i en ny legal annonstidning, bestämmas efter en taxa, som Kongl. Maj:t efter utredning i ämnet måtte fastställa, *dels* slutligen, för vinnande af besparing i statsverkets utgifter för den legala annonseringen, anbefalla vederbörande embetsverk att tillse, att statsverkets kun-

görelser i allmänhet icke införas med större stilsorter
än den minsta af de i tidningen använda.

Stockholm den 27 januari 1896.

Lasse Jönsson.
